

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Zuid-Utrecht

**Onderzoek bestuur en
samenwerkingsverband**

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 30 januari 2024

Samenvatting

Tenminste eens in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs elk bestuur van een samenwerkingsverband in Nederland. We hebben bij het bestuur van Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Zuid-Utrecht, vanaf hier Samenwerkingsverband VO Zuid-Utrecht, onderzocht of het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uitvoert en de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs realiseert. Daarnaast hebben we onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het samenwerkingsverband en van het onderwijs op het opdc op orde is en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer (zie Onderzoekskader 2021, bijlage 1).

Context

Het samenwerkingsverband is een stichting met een eenhoofdig uitvoerend bestuur en een onafhankelijke raad van toezicht (sinds medio 2023). De vijf aangesloten schoolbesturen, met in totaal vijftien vestigingen, vormen de raad van aangeslotenen. Met elkaar onderschrijven ze de maatschappelijke opdracht van het samenwerkingsverband om door middel van een dekkend netwerk aan voorzieningen alle leerlingen de juiste ondersteuning te bieden. Hierbij is de regio afhankelijk van de jeugdhulp vanuit vijf gemeenten met elk hun eigen beleid.

Daarnaast ervaart het samenwerkingsverband een toename van leerlingen vanuit het primair onderwijs die een beroep doen op specialistische ondersteuning. Het samenwerkingsverband heeft zich ten doel gesteld leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden bij deze overstapmomenten en waar mogelijk een regulier onderwijsaanbod te doen. Scholen werken samen om dit mogelijk te maken. Hierbij trekt het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs op met het samenwerkingsverband voor primair onderwijs in dezelfde regio maar ook met samenwerkingsverbanden in de naastgelegen regio's.

Tijdens het laatste vierjaarlijks onderzoek medio 2018, beoordeelden wij nog niet alle kwaliteitsstandaarden voldoende. Het bestuur heeft hierop maatregelen genomen zodat het opdc Rebound Zuid-Utrecht aan de wettelijke vereisten voldeed. Wij hebben begin 2020 vastgesteld dat dit in orde was en beoordeelden alle standaarden als Voldoende.

Bestuur: Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Zuid-Utrecht
Bestuursnummer: 41786
Nummer samenwerkingsverband VO2605

Gemeenten binnen de regio:

Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Vijfheerenlanden

Aantal aangesloten schoolbesturen en scholen:

vijf schoolbesturen met in totaal twaalf reguliere scholen, twee scholen voor praktijkonderwijs en een vestiging voor voortgezet speciaal onderwijs

Totaal aantal leerlingen in de regio:

bijna 10.000

Scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

- 00VY Cals College IJsselstein
- 01OE Yuverta Houten
- 17GM Oosterlicht College Nieuwegein
- 18WS Anna van Rijn College Nieuwegein

Onderzochte opdc:

30ZH Rebound Zuid-Utrecht

Onderzoekperiode:

november 2023

Wat gaat goed?

Basiskwaliteit in orde, een standaard krijgt de waardering Goed

We beoordelen in dit vierjaarlijks onderzoek alle standaarden tenminste als Voldoende. Een standaard waarderen we als Goed omdat het samenwerkingsverband de basiskwaliteit overtuigend realiseert. Het gaat om standaard RPO₂ Regionale samenwerking. Het bestuur weet zijn wettelijke taken en daaraan verbonden doelstellingen voor passend onderwijs van voldoende kwaliteit te realiseren door intensieve samenwerking met naastgelegen (onderwijs)regio's en ondanks de uitdagingen in het sociaal domein met wachtlijsten in de jeugdhulp.

Het samenwerkingsverband is financieel gezond

Het bestuur van het samenwerkingsverband weet hoeveel geld het nu en in de toekomst heeft om ervoor te zorgen dat de scholen passend onderwijs kunnen geven. Er zijn geen onmiddellijke financiële risico's en het samenwerkingsverband heeft geen bovenmatig eigen vermogen.

Wat kan beter?

Actief aanbieden ondersteuning bij overbrugging

Scholen geven aan last te hebben van de wachtlijsten in het voortgezet speciaal onderwijs. Het samenwerkingsverband kan meer aandacht besteden aan de overbruggingsmogelijkheden die het kan bieden.

Thuiszittersregistratie informatiever maken

De kwartaalrapportages over thuiszitters en verzuimers aan de inspectie geven onterecht een beeld dat het samenwerkingsverband deze leerlingen niet goed in beeld heeft. Dit is onterecht stellen wij vast en het samenwerkingsverband kan dit beeld aanpassen door per thuiszitter kort aan te geven welke aanpak het heeft ingezet.

Koppelen van middelen aan concretere doelen

De meerjarenbegroting geeft weinig informatie over welke middelen aan welke doelen zijn gekoppeld. Dit blijft algemeen (in programma's) terwijl in het ondersteuningsplan zes zwaartepunten zijn aangegeven. Die zwaartepunten zijn overigens niet smart geformuleerd en daarnaast is ook niet duidelijk hoe die programma's aan de zwaartepunten bijdragen.

Wat moet beter?

Criteria voor een toelaatbaarheidsverklaring in het ondersteuningsplan opnemen

In het ondersteuningsplan ontbreken de criteria op basis waarvan een leerling een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs (tlv) kan krijgen. Voor ouders en scholen is daardoor onduidelijk welke ondersteuning op de school moet worden geboden en wanneer een tlv passend is. Deze informatie moet in het ondersteuningsplan en kan daarnaast ook op de website gepubliceerd worden.

Zicht en sturing op kwaliteit van de lessen op het opdc

Het is onduidelijk welke afspraken er zijn voor het pedagogisch en didactisch handelen door het team van het opdc. Zo is niet vastgelegd wat onder een goede les wordt verstaan en welk gedrag van de docent daarbij zichtbaar moet zijn. De lessen verschillen veel van elkaar en onduidelijk is of dit de bedoeling is en of het goed werkt voor de leerlingen.

Resultaten intern toezicht in jaarverslag

In het jaarverslag is de verantwoording over de doelmatigheid van de besteding van de middelen en de rol van het interne toezicht daarbij onvoldoende beschreven.

Vervolg

Omdat het bestuur voldoet aan de basiskwaliteit is er geen aanleiding voor het maken van vervolgafspraken en onderzoeken we het bestuur opnieuw over vier jaar.

We volgen wel nauwgezet het herstel bij opdc Rebound Zuid-Utrecht en plannen daarvoor een herstelonderzoek in 2024.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek	10
3.	Resultaten onderzoek opdc Rebound Zuid-Utrecht	21
4.	Resultaten verificatie-activiteiten	29
5.	Reactie van het bestuur	32

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in november 2023 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het bestuur van Stichting Samenwerkingsverband VO Zuid-Utrecht. In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?
2. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en de kwaliteit van het onderwijs op het opdc en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?
3. Zorgt het bestuur ervoor dat het onderwijs op het opdc van voldoende kwaliteit is?

Werkwijze

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur.

Standaard	Onderzocht
Realisatie passend onderwijs	
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen	•
RPO2 Regionale samenwerking	•
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	•
Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	
BKA1 Visie, ambities en doelen	•
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Het onderzoek op het opdc richt zich op de onderstaande standaarden.

Standaard	Onderzocht
OP Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding	•
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen	•
OP4 Onderwijstijd	•
OP6 Afsluiting	
VS Veiligheid en schoolklimaat	
VS1 Veiligheid	•
VS2 Schoolklimaat	•
OR Onderwijsresultaten	
OR1 Resultaten*	
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties	
SKA Sturen, kwaliteitszorg en ambitie	
SKA1 Visie, ambities en doelen	•
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

**We geven bij het opdc geen oordeel op de standaard Resultaten, omdat de leerlingen ingeschreven staan op een reguliere school en hun resultaten meetellen op de school van inschrijving.*

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we onderzoeks- en verificatie-activiteiten uit. Daarbij betrekken we belanghebbenden bij het samenwerkingsverband.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek hebben we op maat ingericht en bestond uit onderstaande activiteiten.

Documentanalyse

Voorafgaand aan het onderzoek hebben we documenten van en over het bestuur en samenwerkingsverband geanalyseerd, waaronder het ondersteuningsplan 2022-2026, het jaarverslag 2022 en de door het bestuur toegestuurde documenten ter onderbouwing van het kwaliteitsbeleid.

Rondetafelgesprekken

We voerden rondetafelgesprekken met:

- ouders over de toeleiding naar extra ondersteuning en hun ervaringen tot nu toe met deze ondersteuning;

- leraren uit het regulier en speciaal onderwijs over de wijze waarop zij worden ondersteund bij het vormgeven van passend onderwijs;
- schakelfunctionarissen tussen het samenwerkingsverband en de scholen over de resultaten die worden behaald met passend onderwijs;
- verantwoordelijken voor de ondersteuningstoewijzing en toeleiding naar speciale scholen over de criteria en toewijzing van toelaatbaarheidsverklaringen voor speciaal onderwijs;
- schoolleiders uit het regulier onderwijs over hun ervaringen met het samenwerkingsverband;
- gemeentelijke (zorg)partners over de rol die het samenwerkingsverband in de regio vervult in de aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp.

Tenslotte hebben we met de directeur-bestuurder gesproken over actuele ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband.

Verificatie-activiteiten

We hebben dit onderzoek mede ingericht met verificatie-activiteiten op aangesloten scholen van het samenwerkingsverband. Met verificatie-activiteiten toetsen we in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het samenwerkingsverband en het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt. We verwachten van het bestuur dat het zicht heeft op de uitvoering van de afspraken uit het ondersteuningsplan binnen het samenwerkingsverband en op de scholen en dat het hierop stuurt. Daarnaast geven de verificaties ons zicht op enkele aspecten van passend onderwijs op de bezochte scholen.

Onderzoeken op het opdc

Het bestuur van het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc. Daarom voeren wij tijdens een vierjaarlijks onderzoek altijd een onderzoek uit naar de kwaliteit van het onderwijs op het opdc.

Onderzoeksdag

Op de onderzoeksdag voerden we gesprekken met:

- het intern toezicht en de ondersteuningsplanraad over de (kwaliteit van de) uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband, de kwaliteitszorg en het financieel beheer;
- schoolbestuurders over de uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband en de wijze waarop zij zich daarover verantwoorden.

We sloten de onderzoeksdag af met een bestuursgesprek met het bestuur over de (be)sturing van het samenwerkingsverband en de bijdrage die het levert aan de realisatie van passend onderwijs in de regio. Hierna gaven we een terugkoppeling van onze bevindingen en oordelen.

Overige wettelijke vereisten

Deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Er was geen aanleiding om overige wettelijke vereisten te onderzoeken.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.

Er zijn geen signalen over het bestuur en het opdc bij ons binnengekomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het onderzoek op bestuursniveau, inclusief een samenvattend oordeel. De paragrafen 2.1 en 2.2 geven onze oordelen en bevindingen op de standaarden uit respectievelijk de kwaliteitsgebieden Realisatie passend onderwijs en Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in paragraaf 2.3.

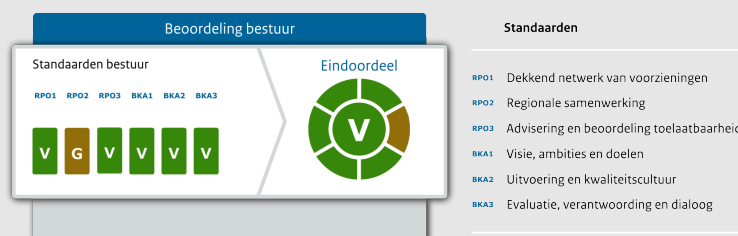
In hoofdstuk 3 staan de resultaten van het onderzoek op het opdc beschreven. De resultaten van de verificaties op de scholen zijn te vinden in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2. Resultaten vierjaarlijks onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de onderliggende standaarden.

We concluderen dat het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken binnen het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs realiseert. We beoordelen de standaarden RPO1 en RPO3 daarom als Voldoende. Het samenwerkingsverband werkt intensief en effectief samen met belanghebbenden in de regio om met maatwerk leerlingen snel passende ondersteuning te kunnen bieden. We waarderen de standaard RPO2 als Goed.

We beoordelen de basiskwaliteit van de standaarden binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie als Voldoende. We stellen vast dat het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband voldoende waarborgt en dat er sprake is van deugdelijk financieel beheer. Het is echter wel noodzakelijk dat de sturing op en waarborging van de kwaliteit van de bovenschoolse voorziening (opdc) verbetert. We monitoren het herstel hierop actief.

Bij een aantal standaarden hebben we herstelopdrachten gegeven omdat het bestuur op onderdelen niet (volledig) aan de wettelijke deugdelijkheidseisen voldoet. Dit is echter niet doorslaggevend geweest voor de beoordeling van individuele standaarden.

De oordelen op alle standaarden samen leiden tot het eindoordeel Voldoende.

2.1. Realisatie passend onderwijs

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

REALISATIE PASSEND ONDERWIJS	O	V	G
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen		●	
RPO2 Regionale samenwerking			ℓ
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid		●	

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

We beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. De scholen bieden verschillende mogelijkheden voor extra ondersteuning. We zien nog wel wat verbeterpunten voor het opdc en voor de thuiszittersregistratie.

Basis- en extra ondersteuning op orde

Binnen het samenwerkingsverband zijn verschillende vormen van specifieke ondersteuning binnen de reguliere scholen georganiseerd. Deze zijn beschreven in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De scholen krijgen een vast budget vanuit het samenwerkingsverband om zelf vorm te geven aan de basis- en extra ondersteuning. Daarnaast kunnen scholen arrangementen en innovatiebudgetten aanvragen. Het bestuur spreekt scholen aan als bij de verantwoording blijkt dat er wel sprake is van extra ondersteuning maar er geen ontwikkelingsperspectief (opp) is opgemaakt. Dit is een wettelijke verplichting voor scholen (schoolbesturen) op basis van artikel 12 zesde lid van de Wet register onderwijsdeelnemers jo. artikel 8 vijfde lid sub b. van het Besluit register onderwijsdeelnemers.

Bovenschoolse voorziening (Rebound Zuid-Utrecht) voorziet in een behoefte maar doorontwikkeling is nodig

Voor leerlingen voor wie het tijdelijk niet mogelijk is om op de eigen school onderwijs te volgen, biedt het opdc (Rebound Zuid-Utrecht) een uitkomst. Hier werken de leerlingen aan terugkeer naar het reguliere onderwijs met ondersteuning van professionals uit het onderwijs en de jeugdhulp. De scholen zijn hier nauw bij betrokken. Het ontbreekt echter aan een duidelijke opdracht vanuit de school van inschrijving naar het opdc; doelen in het opp zijn heel algemeen van aard en niet gericht op de periode bij het opdc. Wij constateren dat er daardoor op het opdc weliswaar sprake is van een individuele benadering maar niet echt van individueel maatwerk gericht op ondersteuning gericht op een succesvolle terugkeer naar de eigen school. En dit zien wij terug in het pedagogisch en didactisch handelen

van de leraren op het opdc. Om die reden beoordelen wij het pedagogisch-didactisch handelen op het opdc nog niet als Voldoende. Deze bevindingen leiden echter niet tot een ander oordeel op deze standaard (RPO₁). In hoofdstuk 3 beschrijven de resultaten van het kwaliteitsonderzoek bij het opdc.

Er is een aantal scholen die vrijwel nooit gebruik maakt van het opdc. Die scholen geven aan dat dit met name komt door de extra reistijd naar de opdc-locatie. Ze geven aan dat ze de extra ondersteuning naar een hoger niveau door ontwikkelen om dit te compenseren. Het samenwerkingsverband geeft aan dat als de reiskosten een belemmering vormen, er voor leerlingen uit de gemeente Houten, een tegemoetkoming voor OV kan worden aangevraagd.

Stevige inzet op een ononderbroken ontwikkeling

Het samenwerkingsverband kan niet voor alle leerlingen direct voorzien in een passende onderwijsplaats. Na het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring kan het gebeuren dat er een wachttijd is voordat er gestart kan worden op het voortgezet speciaal onderwijs (vso). We constateren dat het bestuur goed zicht heeft op welke leerlingen dat betreft. Naast het sturen op meer plaatsen in het vso stelt het voor die leerlingen, en de verwijzende scholen, een casemanager beschikbaar. Deze professional, met expertise in het speciaal onderwijs in de regio, helpt de scholen in het ontwikkelen van maatwerk voor deze leerlingen gedurende deze wachttijd. Daarnaast heeft hij korte lijnen met alle scholen voor speciaal onderwijs in en buiten de regio en kan snel schakelen als er een passende plaats op een andere school beschikbaar komt. Het bestuur kan deze ondersteuning en het effect ervan nog wel meer onder de aandacht brengen. Tijdens onze bezoeken op een aantal scholen bleek dat de scholen het gebrek aan snel beschikbare plaatsen in het speciaal onderwijs als een last ervaren.

Thuiszitters

Ook binnen dit samenwerkingsverband zijn er leerlingen die (tijdelijk) niet naar school gaan. Deze thuiszitters zijn goed in beeld bij het samenwerkingsverband en worden actief gemonitord. Het samenwerkingsverband werkt hierbij intensief samen met de scholen en de gemeenten. Een deel van deze leerlingen wacht op passende zorg. Voor de toeleiding naar onderwijs zoekt het samenwerkingsverband samen met de scholen naar maatwerktrajecten.

De kwartaalrapportages over thuiszitters en verzuim aan de inspectie geven echter een ander beeld dan wat wij tijdens ons onderzoek hebben opgehaald. Het bestuur geeft hierdoor een, niet met de werkelijkheid overeenkomend, beeld dat de monitoring van thuiszitters niet op orde is. Zo ontbreekt vanaf de opgaven 2022 (regel 373) de optelling van totaal aantal verzuimdagen (formule is weggefallen). Ook gebruikt het samenwerkingsverband de kolom

opmerkingen niet; hierdoor lijkt het alsof er niets gebeurt en/of niet wordt gestuurd op terugkeer in het onderwijs. Het bestuur geeft aan dit aan te passen.

RPO2. Regionale samenwerking

Wij beoordelen de regionale samenwerking van het bestuur als Goed. Het samenwerkingsverband werkt nauw samen met gemeenten en ketenpartners. Het samenwerkingsverband stelt zich proactief op door bijvoorbeeld mogelijkheden voor onderwijs aan te passen voor leerlingen die intensieve zorg of hulp nodig hebben. De bemoeienis met passend onderwijs houdt bij dit bestuur niet op bij de grenzen van het onderwijs in de eigen regio.

Samenwerking in de regio

Het bestuur investeert stevig in de samenwerking met de andere omliggende samenwerkingsverbanden po en vo. Dit is gebaseerd op een samenwerkingsovereenkomst. Zo investeert het samenwerkingsverband in een goede overgang van primair naar voortgezet onderwijs door het inzetten van een professional (coördinator passend onderwijs) om de aansluiting te stroomlijnen. Scholen zijn hier heel tevreden over; leerlingen komen nu sneller op de best passende school met direct de goede ondersteuning.

Ook werkt het samenwerkingsverband uitgebreid samen met gespecialiseerd onderwijs, jeugdhulp en zorg binnen de provincie Utrecht. Hierdoor is het in staat meer maatwerk en meer thuisnabij passend onderwijs voor leerlingen te realiseren. De casemanager is actief in deze samenwerking en kan daardoor snel schakelen naar vormen van maatwerk en toeleiding naar het vso.

Het verzorgingsgebied van het samenwerkingsverband strekt zich uit over vijf gemeenten. Een deel van deze gemeenten is actief in meerdere samenwerkingsverbanden in de regio. Niet alle gemeenten bieden dezelfde mogelijkheden in ondersteuning op de scholen zelf. Het samenwerkingsverband blijft sturen op gelijke mogelijkheden voor ondersteuning voor alle leerlingen. Het samenwerkingsverband is actief in de REA (regionale educatieve agenda) en bij verschillende beleidsoverleggen waarbij ook het primair onderwijs aansluit. We hebben tijdens ons onderzoek gesproken met een aantal vertegenwoordigers vanuit de gemeenten en zij waarderen de oplossingsgerichtheid van het samenwerkingsverband en vinden dat scholen hen nog eerder bij casuïstiek mogen betrekken. Hierdoor kan er nog beter en vooral sneller een passend aanbod voor de leerling gerealiseerd worden.

Vijf samenwerkingsverbanden in de regio in en rondom Utrecht werken nauw samen om met elkaar een dekkend netwerk van voorzieningen te realiseren. Hierdoor is er sprake van een groot en divers aanbod; niet altijd thuisnabij maar wel passend bij de soms heel specifieke ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Onderwijs-zorgarrangementen

Het samenwerkingsverband stimuleert scholen om verbindingen aan te gaan met zorgpartners om leerlingen zoveel als mogelijk in het onderwijs te kunnen houden. Het ondersteunt schoolbesturen om subsidies zoals 'wel in ontwikkeling' en deelname aan de experimenteerregeling onderwijszorgarrangementen binnen te halen. De ouders die wij gesproken hebben zijn tevreden over de inzet vanuit het samenwerkingsverband om mee te denken met dergelijke maatwerktrajecten. Zij geven aan dat de expertise op de scholen op een aantal terreinen nog wat beter kan en dat scholen eerder bij het samenwerkingsverband om ondersteuning kunnen vragen.

Zorgen om wachtlijsten

Het bestuur, maar ook de scholen waar wij geweest zijn in het kader van dit onderzoek, maken zich zorgen over de wachtlijsten en de beschikbare budgetten in de zorg. De problemen omtrent de tijdige inzet van jeugdhulp voor de leerlingen die dit nodig hebben, hebben hun weerslag op de ontwikkelingsmogelijkheden van deze kinderen op school. Het bestuur voert over deze zorgen actief de dialoog met de gemeentelijke partners.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

De praktijk van het adviseren en besluiten over de toelaatbaarheid van leerlingen tot specialistisch onderwijs vinden we voldoende zorgvuldig. We beoordelen de standaard als Voldoende maar geven wel een herstelopdracht omdat de beslisriteria ontbreken in het ondersteuningsplan.

Procedure toelaatbaarheidsverklaring in orde; criteria ontbreken

Op het moment dat een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) nodig is voor een plek binnen het gespecialiseerd onderwijs verloopt de afgesproken procedure vlot en zorgvuldig. Daarbij betrekken de professionals van het overleg toewijzing onderwijsondersteuning (OTO) ook de visie van ouders. Deze werkwijze zorgt ervoor dat voor de overgang tussen het regulier en het speciaal onderwijs goed verloopt. Dit draagt en positief bij aan de kwaliteit van het dekkende netwerk.

In het ondersteuningsplan ontbreken de criteria op basis waarvan een leerling een tlv kan krijgen. Het OTO heeft deze ook zelf niet. Voor ouders en scholen is daardoor onduidelijk welke ondersteuning op de school moet worden geboden en wanneer een tlv passend is. Hierdoor is niet transparant of er op basis van zo objectief mogelijke criteria wordt geadviseerd en besloten tot een tlv voor het gespecialiseerd onderwijs. We hebben echter geen redenen om aan te nemen dat de praktijk niet in orde is maar het bestuur moet dit aanpassen en krijgt hiervoor een herstelopdracht op basis van artikel 2.47, negende lid onder c, WVO 2020.

Als ouders niet voldoende in beeld zijn (volgens het OTO) dan is er een extra overleg (een horing) met ouders en de deskundigen van het OTO. Deze taak, het betrekken van ouders bij het toewerken naar passende ondersteuning voor de leerling, ligt bij immers bij de school. Deze werkwijze kan de communicatie met ouders positief beïnvloeden maar is niet wettelijk verplicht. We hebben opgemerkt dat dit kan betekenen dat de procedure daarmee vertraging kan oplopen en dat dit nadelig kan zijn voor het ononderbroken ontwikkelingsproces van de leerling. Het bestuur heeft toegezegd het beleid en de procedure hier kritisch op te bekijken en zo nodig aan te passen in het belang van de ononderbroken ontwikkeling (en ondersteuning) van de leerling.

Ontwikkelingsperspectieven doorontwikkelen

We zien op de scholen waar we zijn geweest een verschil in kwaliteit van opp's. Maar ook het moment waarop een school een opp opstelt verschilt per school. De deskundigen van het OTO zien een groot deel van de opp's zodra er een arrangement voor bijvoorbeeld Rebound Zuid-Utrecht of een tlv voor vso wordt aangevraagd. Zij hebben daardoor een goed overzicht van de kwaliteit van de opp's en kunnen het samenwerkingsverband inhoudelijk ondersteunen bij het sturen en begeleiden van de scholen in het verbeteren van die opp's. Het bestuur is zich bewust van het belang hiervan en geeft aan dat het een gespreksonderwerp tussen samenwerkingsverband en de scholen is.

2.2. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

BESTURING, KWALITEITZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard Visie, ambities en doelen als Voldoende. We zien een aantal punten die verbeterd kunnen worden waardoor alle betrokkenen beter weten waaraan en met welke middelen eraan gewerkt wordt.

Heldere en gedeelde visie op passend onderwijs uitgewerkt in ambities en beleid

Het samenwerkingsverband heeft een heldere visie op passend onderwijs. Deze visie is uitgewerkt in zes thema's en op een

gestructureerde wijze uitgewerkt in beoogde resultaten en activiteiten. Deze zijn vervolgens verdeeld tussen de scholen, de schoolbesturen en het samenwerkingsverband. Voor alle gremia is duidelijk wie waarvoor aan de lat staat. De uitwerking zien we terug in opeenvolgende, hanteerbare jaarplannen.

Kwaliteitszorgsysteem levert zicht en sturingsmogelijkheden

Om te kunnen sturen op het behalen van de beoogde resultaten hanteert het samenwerkingsverband een kwaliteitszorgsysteem. Dat bestaat uit een set instrumenten en een kalender. Er is een systeem van evaluaties opgezet op verschillende niveaus: de ouders, de scholen, de toelatingsprocedure en het niveau van het samenwerkingsverband zelf.

Meerjarenbegroting koppelen aan doelen uit het ondersteuningsplan

Bij de meerjarenbegroting is het belangrijk dat het bestuur de financiële middelen koppelt aan de strategische doelen en de onderliggende ambities uit het ondersteuningsplan. De goedgekeurde meerjarenbegroting 2023-2026 geeft dit inzicht slechts beperkt. Deze is namelijk weinig concreet, waardoor het weinig inzicht geeft in de specifieke programma's uit het ondersteuningsplan. Om de doelmatigheid van de bestedingen te kunnen monitoren en te kunnen verantwoorden is een koppeling nodig van de financiële middelen aan de concretere doelstellingen van projecten en voorzieningen. Het bestuur kan hier in het vervolg meer aandacht aan te geven.

Beoogde resultaten verbinden aan de doelen

Het bestuur kan zich verbeteren door beoogde resultaten te formuleren bij de gestelde doelen. We zien nu vooral een beschrijving van activiteiten. Door meetbare doelen toe te voegen maakt het bestuur voor betrokkenen zoals de schoolbesturen en scholen duidelijker op welke wijze het de doelen uit het ondersteuningsplan wil bereiken en wat het bestuur daarbij van de scholen verwacht aan resultaten. Tevens helpt het werken met concreter beoogde resultaten om gericht te kunnen monitoren en sturen op het bereiken van die resultaten. En tot slot helpt dat ook om bij evaluaties conclusies te kunnen trekken over de bereikte resultaten van het ingezette beleid.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur als Voldoende.

Operationele sturing effectief

We constateren dat de aansturing van het samenwerkingsverband goed verloopt. De wettelijke taken worden naar behoren uitgevoerd en gerealiseerd. Het samenwerkingsverband stuurt aantoonbaar op de realisatie van de wettelijke taken: een dekkend netwerk, samenwerking met de verschillende gemeenten en een heldere verwijsprocedure. De directeur-bestuurder speelt een belangrijke rol in het realiseren van de wettelijke taken door veel contacten met

betrokkenen en belanghebbenden te onderhouden.

Zichtbare professionele cultuur

Wij hebben in het samenwerkingsverband een professionele cultuur van alle geledingen waargenomen, tot op schoolniveau. Het bestuur stuurt effectief op de uitvoering van het ondersteuningsplan en stelt de scholen in staat het uitgedachte beleid uit te voeren. Het intern toezicht en de raad van aangeslotenen hebben taken en rollen op elkaar afgestemd en ze zijn zich bewust van hun gezamenlijke maatschappelijke opdracht.

De schoolbesturen, die aan het samenwerkingsverband deelnemen, werken goed samen. Zij willen er gezamenlijk voor zorgen dat leerlingen, zoveel als mogelijk in de eigen regio, naar school gaan. Bij de bezochte scholen zien we een hoog niveau van expertise en ambitie in het kunnen en willen ondersteunen van leerlingen. De mensen kennen elkaar en men zoekt elkaar vaak op. Er zijn 'korte lijntjes'.

Uit de gesprekken op de door ons bezochte scholen kwam naar voren dat de professionals op de scholen (en dan met name docenten) meer behoefte hebben aan professionalisering op het gebied van passend onderwijs. Hier kan het samenwerkingsverband, mede op basis van analyses van de aanvragen voor arrangementen en tlv's door het OTO, een rol in spelen.

Zicht en sturing op kwaliteit opdc moet beter

Het bestuur moet de kwaliteitszorg met betrekking tot het opdc Rebound Zuid-Utrecht beter inrichten en uitvoeren. Want hoewel het bestuur wel kwaliteitszorg voert over de tevredenheid bij ouders, leerlingen en verwijzende scholen, is er geen kwaliteitszorg ingericht dat gaat over het pedagogisch en didactisch handelen op het opdc. Dat komt mede doordat de scholen van inschrijving onvoldoende duidelijk maken welke opdracht (beoogde resultaten) ten aanzien van de ondersteuning zij bij het opdc leggen. Het bestuur van het samenwerkingsverband kan duidelijker aangeven wat de kwaliteit van de opp's van de leerlingen moet zijn voor wie een plaats op Rebound Zuid-Utrecht zinvol is. Dat geeft informatie over de kwaliteit van deze voorziening, de resultaten en de plaats ervan in het dekkend netwerk van voorzieningen. Het bestuur krijgt hiervoor een herstelopdracht. Zie hiervoor ook hoofdstuk 3 van dit rapport.

Toezicht stelt zich actief en betrokken op

De recent aangetreden onafhankelijke raad van toezicht stelt zich op de hoogte van het wel en wee van het samenwerkingsverband door middel van een stevige inwerkperiode ("onboarding") en periodiek overleg met de directeur-bestuurder. De leden hebben een aantal overleggen van professionals binnen het samenwerkingsverband bijgewoond. Ook zijn er al gesprekken met de ondersteuningsplanraad (opr) geweest. De raad heeft zich ten doel gesteld een duidelijke

meerwaarde te zijn voor de directeur-bestuurder.

Ondersteuningsplanraad in positie

Het bestuur faciliteert de ondersteuningsplanraad (opr) in voldoende mate om zijn werk goed te doen. Zo informeert het bestuur de opr naar tevredenheid over ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband. Vergaderingen van de opr vinden plaats op de scholen waarbij de betreffende school de gelegenheid krijgt aan de hand van een actueel thema rondom passend onderwijs een presentatie te geven. Bij de instelling van de raad van toezicht is één lid aangenomen op voordracht van de opr. De opr schrijft jaarlijks een eigen jaarverslag waarin het terugkijkt en reflecteert op de uitgevoerde activiteiten. We hebben de opr geadviseerd hierbij in het vervolg ook terug te kijken op de behaalde resultaten in relatie tot de doelen van het ondersteuningsplan en zijn bevindingen terug te geven aan het bestuur en de intern toezichhouder.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende omdat het bestuur een informatief jaarverslag opstelt en met relevante betrokkenen dialogen voert. Wel kan het bestuur zijn evaluaties verbeteren en moet het intern toezicht verbeteringen doorvoeren in zijn verantwoording in het jaarverslag.

Het jaarverslag is informatief maar kan een meer verantwoordend karakter krijgen

Het bestuur stelde een jaarverslag 2022 op waarin het de lezer goed meeneemt in de ontwikkelingen en informeert over de diverse activiteiten en voortgang met betrekking tot de doelen uit het ondersteuningsplan. Het jaarverslag kan een meer verantwoordend karakter krijgen wanneer het bestuur het bereikte relateert aan beoogde resultaten of waar het bestuur had willen staan.

De intern toezichthouder moet verbeteringen doorvoeren in het jaarverslag

De raad van toezicht legt in het jaarverslag 2022 verantwoording af over de uitvoering van het intern toezicht. Deze verantwoording is echter niet compleet. Informatie over het handelen van het intern toezicht en de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd en de wijze waarop het intern toezicht toeziet op doelmatige besteding van de ondersteuningsmiddelen, ontbreekt. Het intern toezicht voldoet niet aan artikel 3.3, tweede lid, onder e, WVO 2020 en artikel 3, lid f Rjo. Het bestuur moet zorgen voor herstel vanaf het eerstvolgende jaarverslag.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

We houden voor dit bestuur de reguliere termijn aan van vier jaar. Dat betekent dat we het bestuur in principe over vier jaar weer

onderzoeken.

We kijken voor het opdc Rebound Zuid-Utrecht voor het vervolgtoezicht wel af van de reguliere termijn van vier jaar. Wij gaan actief toezien op het herstel van de tekortkomingen.

Een jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht verder aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur herstelopdrachten die in onderstaand schema staan vermeld.

Wat is de tekortkoming?	Wat is de herstelopdracht?	Welk vervolgtoezicht houdt de inspectie?
Bestuur		
<p>RPO3 advisering en beoordeling toelaatbaarheid Het is onduidelijk op basis van welke criteria het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring afgeeft. Deze criteria moeten in het ondersteuningsplan zijn opgenomen (artikel 2.47, negende lid onder c, WVO 2020).</p>	<p>Het bestuur moet criteria beschrijven op basis waarvan leerlingen een tlv kunnen krijgen. Deze criteria moet het bestuur in het ondersteuningsplan opnemen en deze vervolgens officieel vaststellen en uiterlijk 1 mei 2024 in het ISD uploaden.</p>	<p>Wij gaan in mei 2024 na of er een aangepast ondersteuningsplan is geupload in het ISD en gaan na of deze volledig is.</p>
<p>BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog In de verantwoording van het intern toezicht in het jaarverslag ontbreekt informatie. Dat gaat over het handelen van het intern toezicht en de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd en over de wijze waarop het intern toezicht toeziet op doelmatigheid van de besteding van de ondersteuningsmiddelen (artikel 3.3, tweede lid, onder e, WVO 2020 en artikel 3, lid f, Rjo).</p>	<p>Wij verwachten dat het bestuur ervoor zorgt dat de intern toezichthouder vanaf het eerstvolgende jaarverslag volledig is in zijn verantwoording.</p>	<p>Wij vertrouwen erop dat het bestuur het herstel pleegt en komen daar niet actief op terug.</p>
Opdc		
<p>OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding De Rebound Zuid-Utrecht werkt onvoldoende systematisch aan het vastleggen van de informatie. Hierdoor ontstaat het risico dat de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen niet gewaarborgd is (artikel 1.4, lid 2, WVO 2020).</p>	<p>Het bestuur van het samenwerkingsverband stuurt uiterlijk 1 maart 2024 een plan van aanpak waaruit blijkt dat het beleid uiterlijk 1 juni 2024 ontwikkeld is en uitgevoerd kan worden met ingang van schooljaar 2024-2025 op het gebied van:</p>	<p>Wij stellen aan de hand van het ingediende plan van aanpak uiterlijk 1 april 2024 een datum vast voor een voortgangsgesprek voor eind schooljaar 2023-2024.</p>
<p>OP3 Pedagogisch-didactisch handelen Er zijn geen afspraken over hoe een goede les eruitziet. Hierdoor lopen de lessen te veel uiteen in kwaliteit en werkwijze en is de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen niet gewaarborgd (artikel 1.4, lid 2, WVO 2020).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • systematisch vastleggen van de informatie en evaluaties van de doelen uit het opp; • wat het verstaat onder een goede les en op welke wijze het leraren daarop aanstuurt en begeleidt; 	<p>Na dit gesprek stellen we vast wanneer wij het samenwerkingsverband en het opdc Rebound Zuid-Utrecht bezoeken voor herstelonderzoek (uiterlijk derde kwartaal 2024).</p>
<p>SKA1 Visie, ambities en doelen De onderwijskundige ambities en doelen zijn in het stelsel van kwaliteitszorg in onvoldoende mate zichtbaar (artikel 2.91, WVO 2020).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • onderwijskundige ambities en doelen en de wijze van sturen op de uitvoering. 	

3. Resultaten onderzoek opdc Rebound Zuid-Utrecht

In dit hoofdstuk geven wij de oordelen en de resultaten van ons onderzoek bij het orthopedagogisch-didactisch centrum Rebound Zuid-Utrecht.

Op 20 november 2023 bezochten wij de Rebound Zuid-Utrecht in het kader van een kwaliteitsonderzoek. Voor dit onderzoek zijn we nagegaan of het bestuur van het samenwerkingsverband zorgt voor voldoende onderwijskwaliteit op het opdc.

Context

Het samenwerkingsverband VO Zuid-Utrecht heeft een opdc dat Rebound Zuid-Utrecht genoemd wordt. Dit is een bovenschoolse voorziening waar alle leerlingen, ingeschreven bij een van de scholen voor regulier onderwijs binnen het samenwerkingsverband, kortdurend, maximaal twaalf weken, gebruik van kunnen maken. Het gaat hierbij om leerlingen die tijdelijk niet in staat zijn op de eigen school het onderwijs te volgen, ook niet met extra ondersteuning.

Het aantal leerlingen op het opdc fluctueert sterk en kan van dag tot dag verschillen. Op de dag van het onderzoek staan er dertien leerlingen ingeschreven aan wie een vorm van onderwijs gegeven wordt.

Organisatie

Binnen het samenwerkingsverband is een teamleider aangesteld die organisatorisch leiding geeft aan het opdc. Het team bestaat uit drie bevoegde docenten met verschillende onderwijskundige achtergronden. Het opdc bevindt zich in het gebouw van een school die onder het samenwerkingsverband valt. Er is regelmatig contact met de andere professionals van het samenwerkingsverband, bijvoorbeeld met orthopedagogen of begeleiders passend onderwijs. De docenten zijn allen mentor van een kleine groep leerlingen.

Conclusie

Wij beoordelen de standaarden OP2, OP4, VS1, VS2, SKA2 en SKA3 als Voldoende. De standaarden OP3 en SKA1 beoordelen wij als Onvoldoende. De standaard OPo hebben wij niet beoordeeld, omdat we ook op reguliere scholen vooralsnog geen oordeel over deze standaard geven. In onderstaande tabellen staan de oordelen samengevat, gevolgd door een toelichting.

3.1. Onderwijsproces

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•	
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen	•		
OP4 Onderwijstijd		•	

OPo Basisvaardigheden

Tot januari 2024 beoordelen wij de standaard OPo niet. We onderzoeken de standaard wel en geven eventueel herstelopdrachten. Voor het opdc geven wij geen herstelopdrachten. Hieronder volgt een toelichting.

Burgerschap

De Rebound Zuid-Utrecht heeft zelfstandig een burgerschapsprogramma opgesteld, waarin het doelgericht werkt aan sociale en maatschappelijke competenties. De Rebound Zuid-Utrecht werkt thematisch en op basis van actualiteiten meerdere keren per week aan de burgerschapsvaardigheden van de leerlingen. Hoewel de meeste leerlingen slechts gedurende een korte periode op het opdc onderwijs volgen, hebben zij er toch voor gekozen om een samenhangend burgerschapsprogramma aan te bieden.

Nederlandse taal en rekenen-wiskunde

Het opdc biedt zelf geen vakinhoudelijke programma's aan. Het ontvangt deze programma's van de school van herkomst van de leerlingen. Wij doen daarom geen uitspraken over het aanbod Nederlandse taal en rekenen-wiskunde.

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Wij beoordelen deze standaard als Voldoende. De Rebound Zuid-Utrecht houdt zicht op de ontwikkeling van leerlingen. Daarnaast biedt het gerichte begeleiding om de ontwikkeling van de leerlingen te continueren. We geven wel een herstelopdracht voor het systematisch vastleggen van de ontwikkeling van leerlingen.

Zicht op de ontwikkeling, begeleiding hierop afgestemd

Het opdc heeft zicht op de ontwikkeling van de leerlingen. Op basis van informatie van de moederschool en een intakegesprek bepaalt het opdc het begin van het traject. Alle leerlingen hebben een mentor en alle docenten zijn mentor van een aantal leerlingen. Dagelijks bespreken de mentoren individuele doelen met leerlingen, waar aan het eind van de dag op wordt teruggekeken. Zij brengen de ouders wekelijks op de hoogte van de vorderingen van de leerlingen.

De intensiteit en de vorm van de begeleiding wordt gedurende de

periode op het opdc bepaald op basis van de ontwikkeling die de Rebound Zuid-Utrecht vaststelt met zijn leerlingen. Er is veel individuele aandacht voor leerlingen, aandacht voor sociale vaardigheden en binnen de mogelijkheden van de leerling kijkt het opdc naar mogelijkheden voor verdere ontwikkeling. Daarnaast houdt het opdc zicht op de ontwikkeling van de executieve functies van de leerlingen en de mentoren bespreken dit regelmatig met hun leerlingen.

Doelen bij aanvang niet altijd even scherp

Leerlingen die bij Rebound Zuid-Utrecht binnenkomen hebben vanuit de school van inschrijving een ontwikkelingsperspectief (opp) waarin doelen staan. Deze zijn algemeen en niet gericht op de periode bij het opdc. Dat maakt dat het opdc veelal op eigen inzicht de doelen scherp moet krijgen terwijl dat de verantwoordelijkheid van de school van inschrijving is. Ook moet de school van inschrijving in het opp opnemen voor welke periode een leerling onderwijs volgt bij het opdc en dit ook registreren in het ROD (artikel 2.44, WVO 2020 en artikel 8, eerste lid onder c en d, Besluit register onderwijsdeelnemers). Het bestuur van het samenwerkingsverband kan de scholen daarop aanspreken.

Systematisch vastleggen van doorlopen traject

Het opdc legt de ontwikkeling van de leerlingen op verschillende plekken vast. Het opp is daarbij het startpunt, waarna het opdc een handelingsplan opstelt. De evaluatie van de doelen gebeurt dagelijks op individueel niveau door de docent die in eigen administratie bijhoudt welke ontwikkeling plaatsvindt. In een weekbericht communiceert Rebound Zuid-Utrecht de ontwikkeling van de leerlingen naar ouders. Na acht weken vindt de eerste evaluatie plaats van de doelen, op basis waarvan het opdc bepaalt hoe het terugkeert raject eruit komt te zien. Dit is echter wisselend zichtbaar in de verschillende documenten. Het opdc werkt hiermee onvoldoende systematisch aan het vastleggen van de informatie en de evaluaties van de doelen. Hierdoor ontstaat het risico dat de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen niet gewaarborgd is (art. 1.4, lid 2, WVO 2020). Het bestuur ontvangt hiervoor een herstelopdracht.

OP3 Pedagogisch-didactisch handelen

Wij beoordelen deze standaard als Onvoldoende. De lessen van het opdc zijn van onvoldoende kwaliteit waardoor de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen niet gewaarborgd is. Duidelijke sturing op lessen en leskwaliteit ontbreekt, waardoor de lessen uiteenlopen in kwaliteit en werkwijze. Het bestuur ontvangt hiervoor een herstelopdracht.

Afstemming op ontwikkeling leerlingen varieert

De afstemming op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen wisselt. In sommige lessen is vooral sprake van een algemene benadering van de leerlingen, terwijl zij allemaal specifieke individuele

doelen hebben. Hierdoor is het onderwijs beperkt afgestemd op de ontwikkeling van de leerling. In andere lessen is sprake van veel individuele aandacht voor leerlingen. Hierbij liet een docent duidelijk blijken te beschikken over veel kennis over de ontwikkeling van de leerling. De mate waarin leerlingen de juiste begeleiding krijgen is mogelijk dus afhankelijk van de expertise van een docent.

Groot verschil in het pedagogisch-didactisch leerklimaat

Uit de lessen en het gesprek met leerlingen blijkt dat er een groot verschil is in de mate waarin de docenten een pedagogisch-didactisch passend en stimulerend leerklimaat creëren. Leerlingen geven verschillende voorbeelden. Zo zeggen leerlingen dat ze bij de ene docent positief worden benaderd en bij de andere docent juist negatief. Dit komt overeen met onze waarnemingen. Waar de ene docent goed in staat is om met het soms lastige gedrag van een leerling om te gaan, vervalt een andere docent in een meer repressieve aanpak. Bij ongewenst gedrag van een leerling volgt dan (herhaaldelijk) een waarschuwing.

We stellen vast op basis van onze observaties in de klassen dat er een verschil is in onder andere:

- de mate van verwachtingen vanuit de docent naar de leerlingen;
- de wijze waarop de docent de leerling bij de les weet te betrekken en voor de les weet te motiveren;
- de wijze waarop de instructie is afgestemd op het niveau van de leerlingen.

De docenten geven aan dat er weliswaar een inwerktraject is maar niet gericht op het pedagogisch-didactisch handelen. Ze werken vanuit hun ervaring en expertise vanuit scholen waar ze eerder gewerkt hebben. Het opdc heeft geen afspraken teambreedt wat onder een goede les wordt verstaan en te weinig zicht op de leskwaliteit. Er ontbreekt vervolgens ook beleid om op systematische wijze inzicht te krijgen in de kwaliteit van de lessen en de didactische vaardigheden van leraren die nodig zijn voor de doelgroepen van het opdc. Gezien het geringe aantal docenten dat werkzaam is op dit opdc weegt het verschil in kwaliteit van de les voor een leerling zwaar. Het bestuur krijgt hiervoor een herstelopdracht (artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020).

OP4 Onderwijstijd

Wij beoordelen deze standaard als Voldoende. Leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken. We geven wel een herstelopdracht.

Volledig rooster

Uit de weekroosters blijkt dat er voldoende onderwijs is geprogrammeerd. Leerlingen hebben genoeg tijd om aan het aanbod van de moederschool te werken en het opdc organiseert daaromheen verschillende lessen en activiteiten die maken dat er een volwaardig programma ingepland is. Bij afwezigheid van een docent vangt een andere medewerker de klas op.

Verblijfsduur opdc niet genoemd in het opp

In het opp van leerlingen moet opgenomen zijn hoe lang de leerling op een opdc verblijft. Dat is niet het geval bij de opp's van de leerlingen bij het opdc (art. 8, eerste lid, onder d, Besluit register onderwijsdeelnemers). Het bestuur ontvangt hiervoor een herstelopdracht.

Afwijking onderwijstijd aanvragen

Ter stimulering geven we het bestuur mee om goed na te gaan welke mogelijkheden scholen en het opdc hebben met betrekking tot de afwijking onderwijstijd. Zowel op de scholen als op het opdc zien we dat medewerkers wisselend op de hoogte zijn van de variawet, die maakt dat het bevoegd gezag van een school kan besluiten tot een afwijking in de onderwijstijd, zonder hierover met leerplicht in overleg te treden.

3.2. Veiligheid en schoolklimaat

VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT	O	V	G
VS1 Veiligheid		•	
VS2 Schoolklimaat		•	

VS1 Veiligheid

We beoordelen deze standaard als Voldoende. Het opdc zorgt voor een veilige schoolomgeving.

Veilige leeromgeving

Het opdc monitort regelmatig het welbevinden en de veiligheid van de leerlingen. Leerlingen geven aan zich veilig te voelen en dat er zelden incidenten zijn. Wanneer dit wel gebeurt, grijpt het personeel van het opdc er direct op in. De regels en afspraken zijn duidelijk en deze worden gerespecteerd.

VS2 Schoolklimaat

We beoordelen deze standaard als Voldoende. Het opdc heeft een schoolklimaat dat bijdraagt aan een prettige leeromgeving en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties van de leerlingen.

Expliciet aandacht voor sociale vaardigheden

Zoals hierboven al beschreven bieden docenten expliciet aandacht aan sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen. Dat gebeurt onder meer door de burgerschapslessen en de individuele begeleiding van leerlingen, maar ook door de standaard ingeroosterde lessen sociale vaardigheden. Deze expliciete aandacht draagt bij aan een prettig leerklimaat.

3.3. Sturen, kwaliteitszorg en ambitie

STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
SKA1 Visie, ambities en doelen	•		
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		•	
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		•	

SKA1 Visie, ambities en doelen

We beoordelen deze standaard als Onvoldoende. Het opdc heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht. De onderwijskundige ambities en doelen zijn echter in dit stelsel van kwaliteitszorg in onvoldoende mate zichtbaar. Het bestuur ontvangt hiervoor een herstelopdracht.

Doelen op organisatieniveau gesteld, onderwijskundige doelen ontbreken

Het opdc stelt op basis van systematisch gegenereerde data doelen voor het opdc. Deze doelen zijn voornamelijk organisatorisch van aard. Onderwijskundige doelen, bijvoorbeeld op het gebied van leskwaliteit of een gemeenschappelijke visie over de professionele cultuur, ontbreken. Hierdoor ontstaan verschillen in de uitvoering van het beleid (zie ook standaard OP3) en is sturen maar beperkt mogelijk. Hiermee voldoet het opdc niet aan artikel 2.91, WVO 2020 en krijgt het bestuur van het samenwerkingsverband een herstelopdracht.

Stelsel van kwaliteitszorg ingericht

Om de kwaliteit te borgen heeft het opdc een stelsel van kwaliteitszorg ingericht. Hoewel beperkt gevuld met onderwijskundige doelen, is het stelsel van kwaliteitszorg wel degelijk dienend aan de kwaliteitszorg. Het opdc bewaakt de uitvoering van het eigen schoolplan en de opdracht die de bovenschoolse voorziening inneemt binnen het samenwerkingsverband. Binnen dit stelsel gaat veel aandacht uit naar het werken op basis van data.

SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

We beoordelen deze standaard als Voldoende. Het opdc stuurt op het behalen van de doelen en bevordert een kwaliteitscultuur.

Zicht op uitstroom van leerlingen, bijsturing waar nodig

Rebound Zuid-Utrecht houdt stevig zicht op de uitstroom van zijn leerlingen. Er zijn streefpercentages gekoppeld aan de uitstroom van leerlingen richting het regulier onderwijs, ofwel op de school van herkomst of een andere school. Zodra voor een leerling een andere uitstroomverwachting beter passend is, stuurt de Rebound bij om het traject zo passend mogelijk te maken.

In gezamenlijkheid werken aan onderwijs

Het team van Rebound Zuid-Utrecht werkt in gezamenlijkheid aan het onderwijs. Het team bestaat uit drie docenten, een administratief medewerker en een coördinator. Daarnaast is er wekelijks een jongerenwerker vanuit de gemeente aanwezig om een preventief pedagogisch aanbod te doen. Zij hebben regelmatig onderling overleg. De docenten zijn allen mentor en kennen alle leerlingen en spreken elkaar dagelijks bij over de ontwikkelingen van leerlingen en waar men tegenaan loopt. De drempel ligt laag om bij elkaar binnen te lopen en om feedback of hulp te vragen.

Professionalisering

De docenten van Rebound Zuid-Utrecht hebben allen een lesbevoegdheid. Wanneer zij dit nodig achten kunnen zij gebruik maken van professionaliseringsactiviteiten die worden aangeboden door het samenwerkingsverband. Naast deze activiteiten faciliteert het samenwerkingsverband ook individuele scholing.

SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog

We beoordelen deze standaard als Voldoende. Het opdc Rebound Zuid-Utrecht evalueert en analyseert of zij de organisatorische doelen bereikt en verantwoordt zich daarover. Het opdc betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Evaluatie

Zoals bij SKA1 al aangegeven, werkt het team van het opdc steeds meer op basis van data. Het opdc evalueert onder meer de leerwinst op het gebied van de executieve functies. Deze zijn onderverdeeld in denkvaardigheden en gedragsregulerende vaardigheden. Ook heeft het opdc de beschikking over data waarmee de uitstroom en de sociale veiligheid en de tevredenheid (van leerlingen en ouders) in beeld gebracht worden. Het opdc betreft deze evaluaties bij het opstellen van nieuwe doelen. Om nog scherper te kunnen evalueren, is het van belang dat het opdc de scholen van inschrijving wijst op hun verantwoordelijkheid om een duidelijke ondersteuningsvraag en leerdoelen in de ontwikkelingsperspectieven op te nemen. Als dit duidelijk is, kan beter nagegaan worden of het opdc de gestelde doelen bereikt en in een behoefte voorziet.

Heldere verantwoording, regelmatige dialoog met belanghebbenden

Het opdc verantwoordt zich naar het samenwerkingsverband en naar intern en extern betrokkenen. Zo stelt het ieder jaar een jaarverslag op. Hierin blikt men terug op de doelen van het afgelopen jaar en in hoeverre deze behaald zijn. Als er ook onderwijskundige doelen worden geformuleerd (zie ook SKA1), wint de dialoog aan betekenis voor het vaststellen of het opdc bijdraagt aan het realiseren van een dekkend netwerk van voorzieningen.

Actieve dialoog

Het opdc heeft veelvuldig contact met alle betrokkenen in de regio op zowel scholen als daarbuiten.

4. Resultaten verificatie-activiteiten

Wij hebben verificatie-activiteiten uitgevoerd op enkele scholen uit het samenwerkingsverband. Tijdens verificatie-activiteiten gaan we na of scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan nakomen. We verwachten van het bestuur van het samenwerkingsverband dat het zicht heeft op deze uitvoering in de praktijk en dat het hierop stuurt.

We zijn dit nagegaan op de volgende scholen:

- 00VY|00 Cals College IJsselstein (HIJN Scholengroep - 49155);
- 01OE|37 Yuverta Houten (Stichting Yuverta - 41100);
- 17GM|00 Oosterlicht College Nieuwegein (De Willibrordstichting - 40094);
- 18WS|00 Anna van Rijn College Nieuwegein (Stichting openbaar VO Utrecht e.o. - 41475).

Wij hebben met de scholen onder andere gesproken over onderstaande thema's gebaseerd op afspraken uit het ondersteuningsplan 2022-2026:

- Basis- en extra ondersteuning (inclusief het opdc Rebound Zuid-Utrecht);
- Rol van ouders.

Basis- en extra ondersteuning (inclusief het opdc)

De scholen bieden de basisondersteuning aan zoals beschreven in het ondersteuningsplan. Een school:

- heeft zicht op de leerontwikkeling van alle leerlingen en werkt opbrengstgericht;
- neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt leerlingen zorgvuldig over aan vervolgonderwijs;
- heeft een goed pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal veilig voor leerlingen en leraren;
- werkt handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel;
- werkt samen met ketenpartners aan een effectieve ondersteuningsstructuur;
- heeft de verantwoordelijkheid van leerling, ouders, leraren en ondersteuners voor de ontwikkeling van de leerling vastgelegd;
- stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast.

De uitgangspunten voor basisondersteuning, zoals beschreven in het ondersteuningsplan, zien we grotendeels terug bij de scholen. De scholen geven aan dat het vaststellen van de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding nog wel beter kan.

Als de basisondersteuning niet voldoende is kunnen de scholen verschillende vormen van extra ondersteuning aanbieden. De scholen

hebben, naast de mentor en de (vak)docent, verschillende specialisten in dienst om aan leerlingen extra ondersteuning te bieden op het gebied van dyslexie, dyscalculie, autisme en gedrag. Deze specialisten begeleiden individuele of groepjes leerlingen vanuit een hulpvraag. Ook is er voor de docenten en mentoren ondersteuning om te kunnen voorzien in de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen.

De scholen maken gebruik van de mogelijkheid van de Rebound Zuid-Utrecht (het opdc). Het merendeel van de leerlingen heeft hier baat bij en reïntegreert succesvol in de eigen school. Voor een aantal leerlingen blijkt een tlv voor het vso noodzakelijk. Het opdc vervult dan de rol van second opinion: een check door andere professionals of regulier onderwijs inderdaad niet meer de best passende optie is. De scholen geven aan dat het aantal beschikbare plaatsen in het opdc beperkt is waardoor ook in de eigen school maatwerktrajecten worden aangeboden. Het streven vanuit het samenwerkingsverband om het team van Rebound Zuid-Utrecht meer 'outreaching' in te zetten is nog beperkt ontwikkeld. Scholen geven aan wel bij de terugkeer een goede begeleiding te ervaren maar deze begeleiding kan ook meer aan de voorzijde en preventiever ingezet worden.

Scholen zijn bekend met de beperkte plaatsen in het vso. Ook als er wel een tlv is afgegeven kan het zijn dat de leerling nog niet snel geplaatst kan worden. Het samenwerkingsverband zet hiervoor een professional vanuit het speciaal onderwijs in. Hij kent het speciaal onderwijs goed, kan bemiddelen in alternatieven en ondersteunt leerlingen en scholen ter overbrugging van de plaatsing. Zijn capaciteit is echter beperkt. Scholen zouden meer ondersteuning wensen omdat de ondersteuningsbehoefte van deze leerlingen (met tlv) veel vraagt van de capaciteit van de ondersteuningsteams op de scholen maar ook van de overige leerlingen op school.

Handelingsgericht werken en het ontwikkelingsperspectief

De scholen gaan verschillend om met de deskundigheidsbevordering om het handelingsgericht werken te verstevigen. Enerzijds omdat de scholen maar een beperkt aantal studiedagen kent en anderzijds omdat er veel thema's zijn om aandacht aan te besteden. Met name leraren en mentoren zouden graag meer aandacht zien op het gebied van pedagogisch handelen.

Op iedere school is een begeleider passend onderwijs werkzaam. De taken verschillen per school: van coachen van leraren tot het werken met leerlingen. Ook het samen optrekken met het ondersteuningsteam is op de scholen verschillend ingevuld. Daarbij geven gesprekspartners wel aan dat die samenwerking in het belang van de leerling wel essentieel is.

Rol van ouders

Ouders zijn nauw betrokken bij het inzetten van het ondersteuningsaanbod voor de leerling. De mentor speelt hier een

belangrijke rol. Ook spelen de scholen een rol in het informeren van ouders over ondersteuningsmogelijkheden in de thuissituatie via jeugdhulp en gemeente. Scholen geven aan het wel lastig te vinden dat de communicatie vanuit jeugdhulp niet terug de school in komt. Hierdoor ervaren zij geen goede afstemming in de volledige ondersteuning voor de leerling. Ook geven de scholen aan dat er vaak lange wachtlijsten zijn waardoor er een groter beroep gedaan wordt op de school. Daarbij, zo geven zij aan, gaan ze verder dan wat hun werkelijke opdracht is. Dit doen zij in het belang van de leerling die zij niet willen loslaten.

Conclusie

We stellen vast dat:

- de bezochte scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan, die wij hebben geverifieerd, nakomen maar dat dit wel divers plaatsvindt;
- het bestuur voldoende zicht heeft op het nakomen van de afspraken uit het ondersteuningsplan;
- de scholen waar we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd de dienstverlening van het samenwerkingsverband als belangrijk ervaren en deze over het algemeen positief waarderen.

5 . Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband en de bestuurlijke kwaliteitszorg.

In de totstandkoming van het nieuwe ondersteuningsplan heeft het Samenwerkingsverband VO Zuid-Utrecht koers bepaald. Er is een gezamenlijke visie en ambitie geformuleerd. Ontwikkelingen binnen de regio en landelijk maken dat er extra oplossingen bedacht zijn om voor ieder kind een passende plek te vinden. Het vierjaarlijks onderzoek kwam op een moment dat we anderhalf jaar op weg zijn met het ondersteuningsplan. Mooi om juist nu een externe reflectie te krijgen.

De periode van onderzoek vanuit de inspectie is door de betrokkenen vanuit het netwerk positief geëvalueerd. De gesprekken zijn waarderend geweest en bij nagenoeg ieder gesprek was de sfeer constructief en positief. Deelnemers zijn op momenten geïnspireerd en geactiveerd om na te denken over de eigen rol en positie ten aanzien van verantwoordelijkheden. Het bestuur kijkt dan ook dankbaar terug op de gesprekken en de aanpak.

De uitkomsten van het onderzoek maken het bestuur trots. Trots omdat de energie die er in het netwerk is om gezamenlijk te werken aan onze missie terug te lezen is in de bevindingen. De overall waardering is voldoende en dat geeft vertrouwen om de ingeslagen weg verder door te zetten. Daar waar aangegeven wordt dat we onze verantwoordelijkheden overtuigend realiseren is deze trots nog groter. De regionale samenwerking en de positie van het samenwerkingsverband in het netwerk wordt zeer positief geduid en dat is ook waar we sterk op in zetten.

De herstell opdrachten voor het samenwerkingsverband zijn duidelijk en herkenbaar. In de samenwerking met de scholen is de kwaliteit van de OPP's onderwerp van gesprek en wordt herkend dat de afstemming met bovenschoolse arrangementen doelmatiger kan. Afgelopen jaren zijn oplossingen gevonden om leerlingen te ondersteunen bij het wachten op de start van zorgverlening of in de overgang van VO naar een VSO. Er wordt aangegeven dat hierin meer mogelijkheden uitgewerkt kunnen worden en dit is een thema waar we meer vorm aan zullen geven. Er is gesproken met de scholen over de verantwoordelijkheid die ze hebben voor de leerling en ook de verantwoordelijkheid om op het juiste moment door te verwijzen. In de route naar meer inclusie zoeken we naar een samenwerking en voorzieningenaanbod dat hierin passend is.

In de nieuwe begroting en verantwoording van middelen is een verbeteringslag gemaakt naar meer koppeling aan specifieke activiteiten en resultaten. Er is een structuur voor de verantwoording van kwaliteit en opbrengsten. Het bestuur zet zich op basis van de bevindingen nog

meer in om in de begroting duidelijk de doelstellingen op te nemen zodat de realisatie en resultaten van inzet van middelen ook beter inzichtelijk wordt. Ook de scholen geven aan dat zij behoefte hebben om beter zicht te krijgen op de effectiviteit van interventies en arrangementen. Er is onder schoolleiders de wens om de begroting flexibeler te maken om in te kunnen spelen op ontwikkelingen. Deze aanscherpingen worden gezamenlijk meegenomen. De eerste stap daarin zal in de begroting voor 2025 duidelijk worden.

Er is goed zicht op de leerlingen met verminderde onderwijsdeelname. De scholen zetten interventies in of er wordt met het samenwerkingsverband opgeschaald naar een bovenschools arrangement. Er is nauwe samenwerking met leerplicht en de sociaal teams om ook daar goede aansluiting te behouden. Het is zonde dat dit niet blijkt uit de thuiszittersregistratie. Met de volgende thuiszittersregistratie hopen we het verbeterpunt dan ook gerealiseerd te hebben.

Ten aanzien van Rebound Zuid-Utrecht zijn positieve bevindingen gedaan maar ook onvoldoendes gewaardeerd. De afgelopen drie jaren is hard gewerkt om een voorziening te ontwikkelen die aansluit op de doelen die het samenwerkingsverband hier mee heeft; een tijdelijke voorziening gespecialiseerd in het begeleiden van leerlingen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Het doel is de leerlingen met versterkt zelfinzicht en een breder handelingsrepertoire terug te laten keren naar de school van herkomst. In het onderwijsprogramma ligt de nadruk daarom op de ontwikkeling van constructief gedrag en executieve functies. Naast begeleiding in de persoonlijke ontwikkeling en het zelfstandig werken worden algemene lessen gegeven, zoals burgerschap, sociale vaardigheden, gym en MCV.

In de bevindingen van het onderzoek wordt aangegeven dat goede OPP's een randvoorwaarde zijn voor een juiste individuele aanpak en maatwerk. Dit kan als de school voor de start duidelijke doelen en een heldere vraag voor de periode bij Rebound stelt. Op de kwaliteit van de OPP's zal meer gestuurd worden, de opmerkingen geven hier ook concrete handvatten voor. We zullen een plan maken om de individuele ontwikkeling van de leerling goed in beeld te brengen en houden.

Rebound Zuid-Utrecht is een kleine voorziening met een compact team. Het team heeft een aantal nieuwe medewerkers en is daardoor in ontwikkeling. Teamontwikkeling en afstemming op het pedagogisch en didactisch handelen is onderwerp van studiedagen. Daarnaast is dit ook in individuele begeleiding onderwerp van gesprek tussen directeur-bestuurder, coördinator en collega's. Het bestuur vindt dat een deel van de bevindingen ten aanzien van het pedagogisch klimaat aan de huidige jonge samenstelling van het team te relateren is. Daarbij voorop gesteld dat het goed is om meer onderwijskundig beleid te voeren en hier in kwaliteitszorg op te

monitoren. Voor de gesignaleerde tekortkomingen wordt voor de zomervakantie een verbetering gerealiseerd.

We zijn tevreden met de resultaten van het onderzoek en zetten deze om tot acties om verder door te werken op de weg die we zijn ingeslagen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

